

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 3. De Caritatis Principiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

hanc revelavit, credimus: tum Spes in Fidelitate Dei
confidens: tum caritas, quâ Deus diligitur, & vicissim dili-
gere meritò creditur, atque ad eò omnia ad salutem necessa-
ria media suppeditare. Quæ omnia breviter complexus S.
Bernardus S. 3. de 7. panib. tria, inquit, considero, in quibus tota
vita consistit, caritatem adoptionis, veritatem promissionis,
certitudinem redditionis.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Absolutum hoc iudicium; *Certa &*
infallibilis fide credo, me vitam æternam consecuturum: non
iudicium Fidei aut Spei Theologicæ, sed falsam Hæretico-
rum persuasionem, in qua inanis præsumptio fundatur, ut re-
fertur Laym. l. c. quia nemo sine revelatione certus est, se
gratia Dei, legis mandata observare, & nullo etiam
sacro peccato mortali teneri juxta Eccl. 9. Hinc certitudo
sive infallibilis expectatio, beatitudinis non potest esse
solida.

Deducitur 2. Desperationem meritò inter gravissima
peccata numerari, quia Deum credit, aut non esse omnipo-
tentem, ut possit: nec infinitè sapientem, ut sciat; aut certè
summè bonum & fidelem, ut velit promissis stare, & ju-
stus.

Deducitur 3. Etsi Deus non semper largiatur id, quod
petatur, non tamen propterea dici posse, quòd spes confundat,
sicut SS. Patres sapienter advertunt, sæpe Deus non exau-
dit ad voluntatem, ut exaudiat ad sanitatem. Et, teste S.
Bernardo, post orationem debito modo peractam unum in-
stantanter sperare possimus, aut id scilicet, quòd petimus;
sed non, quòd melius est.

§. III.

DE CARITATIS PRINCIPIIS.

PRINCIPIUM I.

Non inest operationi Bonitas, cui deest meriti
radix Caritas.

Sensus.

Hoc est, nisi actus aliquis de se non positivè malus pro-
cedat

cedat à Caritatis divinæ habitu, vel nudè in subiecto existente, ut sufficere putat Vasquez à Laymanno cit. l. 2. tr. 3. c. 1. vel saltem actum talem elicente aut imperante, ut S. Thomas alii communius cum eodem Laym. arbitrantur, non erit meritorius gratiæ in hac vita, & gloriæ in altera.

Authoritas.

Desumptum est ex S. Scriptura 1. Cor. 13, ubi dicit apostolus; Si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, caritatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Item ex S. Thoma. 1. 2. q. 114. a. 4. & 2. 2. q. 23. a. 8. & comuni Theologorum doctrina docente, caritatem esse formam reliquorum virtutum.

Ratio.

Quia, ut S. Thomas argumentatur, Sapientissimus Deus ita ordinavit, ut finem vitæ æternæ, quæ in comprehensione ac fruitione summi boni consistit, homo viator non mereatur, nisi per actum liberæ voluntatis proportionatum, videlicet quo feratur in ultimum finem, summumque bonum per modum unionis & amicitiae; atqui iste motus proprius est caritatis, ergò. Non desunt tamen, qui cum Valentia, Medina, & aliis doceant, sufficere, si per primum & unicuique actum caritatis, homo in Deum tanquam ultimum supernaturalem finem, & summum bonum suum referat, ad viam mercedis tribuendam.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Nullum actum ex natura sua malum meritorium esse posse, uti unanimiter docent Theologi, cum talis actus ordinari non possit ad ultimum finem, sed potius abducatur ab illo.

Deducitur 2. Neque actum de se bonum, si in gratiam non fiat, meritorium esse vitæ æternæ; cum is, qui non diligit, maneat in morte, uti S. Joannes 1. c. 3. testatur, atque adeo opera quoque ipsius mortua esse necesse sit.

Deducitur 3. Opera de se bona, etiam si peccati venialis malitiam adjunctam habeant, adhuc à caritate imperari, atque adeo meritoria esse posse, eò quòd peccata venialia licet minuant aliquo modo caritatem, non tamen omnino tollant.

PRINCIPIUM II.

Qui non diligit, manet in morte.

Sensus.

Hoc est, qui vel aliquid agit, quod dilectioni & amici-
dei contrarium est, vel certe non elicit actum dilectio-
nis, quando ad id præcepto adstringitur, manet in
morte, aut non acquirit, gratiam, si nunquam habuit;
autem perdit, si eam prius habuit.

Authoritas.

Desumptum est ex S. Scriptura 1. Joann. c. 3. & ex com-
muni sententia Theologorum.

Ratio.

Quia cum Deus sit summum bonum, & ultimus finis
naturalis, æquum est, ut nunquam odio habeatur ab
homine, sed, cum in hac vita continuò dilectionis actus ex-
erceri non possit, saltem certis temporibus ejusmodi actum,
ad Deo exigatur, exerceat.

Praxis.

Hinc deducitur 1. Præceptum dilectionis Deut. 6. pro-
batum, quo Deus dixit: *Diliges Dominum Deum tuum ex
toto corde tuo, & ex tota mente tua, & ex tota anima tua, &
ex totis viribus tuis*: non esse impossibile, cum S. Joanne te-
stetur, c. 5. Hæc sit caritas Dei, ut mandata ejus custodiam,
quæ mandata ejus gravia non sint.

Deducitur 2. Juxta probabilem Laymanni l. c. c. 2. & a-
liorum sententiam probabile esse obligari hominem, ut post
rationis usum, & ultimum finem supernaturalem
non diu differat, dilectionis divinæ actum elice-
re, ut S. Thomas ait, præceptum de Deo diligendo
requiritur tanquam primum principium ad servandas
mandata in Decalogo contenta, atque adeò merito ho-
minem diu morari debeat, quin hoc principium ponat.

Deducitur 3. Etiam tunc probabiliter ad actum dile-
ctionis exerceendum hominem obligari, quando periculum
imminet, ne alioqui in odium Dei labatur, aut à tenta-
tione

Kk

tionis

tione superetur. Item quando ob Confessarii defectu actum contritionis eliciendum obligatur.

PRINCIPIUM III.

Caritas incipit à seipso.

Sensus.

Hoc est, qui seipsum ordinatè cupit diligere, debet ipsi potius consulere, & providere, quàm alteri, si non potest utrique simul providere, nisi damnum illud, quod patitur alteri potius, quàm sibi providendo, commodo longè magis compensetur.

Authoritas.

Desumptum est ex Glossa supra cap. nisi specialis. & author. & usu pallii. Item super cap. licet. 3. de supplic. negligentia Prælat. illudque defendit Barbosa axiom. cum plurimis aliis.

Ratio.

Quia, quò quisque conjunctior est alicui, tanto arctius vinculo obligatur ad illi subveniendum; constat autem minime alicui magis conjunctum esse, quàm sibi juxta commune adagium, quo dicitur: *Proximus quisque sibi*; & ordinata caritas dicitur sibi ante omnes consulendum; quod Christus ipse Marc. 8. indicavit, dum dixit: *Quid proderit Homini, si totum mundum lucretur. & detrimentum meum suum faciat?*

Praxis.

Hinc deducitur 1. Quemlibet obligatum esse, seipsum potius gratiam & gloriam velle, quàm reliquis omnibus; quia norma & regula diligendi Proximum est amor sui ipsius juxta illud Christi Matt. 22. *Diliges Proximum tuum sicut teipsum*; atque adeò merito dilectio sui ipsius præferenda est, uti S. Thymas 2. 2. q. 26. 2. 4. & cum Suar. Valent. Coninck & alii docent.

Deducitur 2. Non posse aliquem in communi peccata vitam suam alienæ postponere, si sit in peccato mortali constitutus, & jacturam vitæ æternæ timeat, uti iterum con- niunt Theologi.

Deducitur 3. Non esse contra ordinatam caritatem, si nullius peccati gravioris sibi conscius, pro altero moribatur; aut sua omnia opera satisfactoria pro animabus mortuorum offerat, quia damnum, quod inde patitur, aliunde compensatur, scilicet per gloriam majorem, quam in altera propter ejusmodi caritatem acquirit.

PRINCIPIUM IV.

Diliges Proximum tuum, sicut teipsum.

Sensus.

Hoc est, si vis mandatum caritatis de diligendo Proximum complere, eum perinde ut teipsum considera, atque adeo, quod tibi vis, aut non vis fieri, illud & tu facito, vel non facito; nam, ut S. Prosper l. 3. de vit. contempl. rectè dixit, caritas proximi, ut bonum, quod tibi conferri vis, vel conferas proximo: & malum, quod tibi nolis accidere, nolis & conferas.

Autoritas.

Desumptum est ex S. Scriptura Lev. 19. Item Eccl. 3 1. ubi dicitur: *Intellige, qua sunt Proximi tui ex teipso.* Super quaè eleganter Ludovicus granat. in tit. Amor prox. sic loquitur: Nihil brevius, nihil utilius dici potuit; quidquid proximo conferas, sive lætum, sive triste aliis evenit, ad te transiit, & te Proximi tui loco constitue; tunc enim illius proxi-
mitatem & miseriam velut tuam duces.

Ratio.

Quia, cum Proximus noster sit imago Dei & membrum corporis, scilicet Ecclesiæ, merito eadem, quæ Deum diligimus, caritate diligendus est, uti sat clarè S. Joannes 14. indicavit, dum dixit: *Si quis dixerit, quoniam diligis fratrem suum, quem non vides, Deum, quem non vides, quomodo diliges eum, quem non vides, Deum, quem non vides, quomodo diliges eum, quem non vides?*

Praxis.

Hinc deducitur 1. ante omnia cooperandum esse, ubi cooperari potest, ad salutem Spiritualem Proximi; nam, ut rectè Augustinus t. 1. de mor. Eccl. advertit, non diligis Proximum, si non cooperaris ei.

ximum tuum, sicut te ipsum, si non ad bonum, quò ipse te adducis.

Deducitur 2. Quemvis obligari ad bona sua Proximorum in gravi necessitate constituto communicanda; nam, ut Gregorius rectè dixit in hom. quòdam, minus Proximum mare convincitur, qui non cum eo in necessitate, illius etiam ea, quæ sibi necessaria sunt, partitur; intellige, si non æquitas utriusque sit necessitas.

Deducitur 3. Inimicis facillè condonandam esse offensam, quàm offenderunt, cum eidem quisque sibi etiam fieri voluit, & ideo Christus in oratione Dominica orare nos voluit: *Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.*

ARTICULUS VI.

De Principiis ad Iustitiæ virtutem pertinentibus.

§. I.

DE PRINCIPIIS JUSTITIÆ IN
GENERE.

PRINCIPIUM I.

Cuique jus suum tribuendum.

Sensus.

Hoc est, nemo prohibendus est, quò minus fructus potestatis directæ, quam habet ad aliquid faciendum, possidendum, vel acquirendum ratione æqualitatis servandæ vel faciendæ inter se & alios.

Authoritas.

Desumptum est ex Ulpiano in l. 10. ff. de Just. & Interd. ubi definit Justitiæ, aitque esse constantem & perpetuam voluntatem cuique jus suum tribuendi. Item ex S. Theodoro q. 85. a. 1. & Arist. 5. Eth. c. 2. ac communi sensu Theologorum.